

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

Кафедра економіки та підприємництва

Жарук Дмитро Олександрович

УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

АВТОРЕФЕРАТ

дипломної роботи на здобуття
ступеня вищої освіти магістр
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність»
за освітньо-професійною програмою «Економіка та управління
підприємством»

Науковий керівник:
д-р. екон. наук, професор Кузьменко О.Б.

Рецензент:
канд. екон. наук, професор Норд Г.Л.

Миколаїв 2020

Магістерська робота є рукопис.

Роботу виконано на кафедрі економіки та підприємництва Чорноморського національного університету імені Петра Могили Міністерства освіти і науки України.

Керівник роботи:

Доктор економічних наук, професор

Кузьменко Олександр Борисович

Чорноморський національний університет імені
Петра Могили

Рецензент:

Кандидат економічних наук, професор

Норд Ганна Леонідівна

Чорноморський національний університет імені
Петра Могили

Захист відбудеться 25 лютого 2019 р. о 10⁰⁰ годині на засіданні екзаменаційної комісії у Чорноморському національному університеті імені Петра Могили за адресою: 54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10, аудиторія 10-306.

З магістерською роботою можна ознайомитися у бібліотеці Чорноморського національного університету імені Петра Могили (54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10).

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність роботи. Ринкові умови господарювання, насичення інформаційного простору, підвищення інтенсивності конкуренції, сучасні світові фінансові кризи ставлять нові вимоги до сучасних підприємств щодо використання нових методів та підходів по вирішенню щоденних задач для забезпечення економічної ефективності, повноцінного функціонування та виживання на конкурентному ринку. При цьому економічний розвиток підприємства є оптимальним процесом, що є спрямованим на вирішення вищезгаданих задач.

В даний час українська економіка переживає серйозні зміни. Відбуваються значні зміни в методах управління, управлінських відносинах і тому успішний розвиток підприємства і саме безпосередньо його існування починає залежати від стратегії розвитку підприємства, що зумовлює необхідність змін та методики оцінки розвитку промислового підприємства відповідно до вимог нової економічної реальності.

Поглиблення процесів становлення ринкової економіки робить особливо значущим виявлення методологічних аспектів управління розвитком підприємства. Підприємство без ясної та ефективної стратегії розвитку не може вижити в сучасних умовах, а оцінка і порівняння різних підходів до розвитку неможливі без розробки відповідної системи показників, які передбачають оцінку результатів розвитку самого підприємства та його функціональних підрозділів, а також розробку об'єктивної системи мотивації, що саме по собі є якісним фактором підвищення ефективності виробництва.

В умовах глобалізації ринку посилення конкуренції господарюючих суб'єктів проявляється з одного боку у загостренні кризових явищ, а з іншого боку, в електротехнічній галузі намітився ряд тенденцій, які різнобічно впливають як на галузь в цілому, так і на кожне окреме підприємство. Тому необхідно розробити комплекс превентивних заходів управління і контролю над негативними наслідками зовнішніх і внутрішніх впливів з метою забезпечення економічного розвитку підприємств, який є найважливішою

характеристикою діяльності будь-якого підприємства в умовах ринкової економіки. Значення цього комплексу заходів зростає під час економічної рецесії. У зв'язку з цим, актуальність теми дипломної роботи посилюється, а наукові результати і розробки в рамках цього дослідження є важливими для підприємств.

Публікації останніх років з питань розвитку та вдосконалення роботи промислових підприємств відображають системний підхід до розробки стратегії економічного розвитку промислового підприємства, орієнтований на врахування інтересів власника, можливостей підприємства (ресурсної бази), стану та розвитку зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства. Необхідно відзначити, що, незважаючи на досить широкий спектр теоретичних і практичних розробок в області стратегічного управління, багато питань ще не достатньо вивчені і дискусійні.

Проблематика розвитку підприємства досліджується в наукових та практичних роботах як зарубіжних, так і вітчизняних вчених, а саме в працях Ю.В. Погорелова, І.І. Вініченка, О.В. Раєвської, Н.В. Афанасьєва, В.О. Василенко, Т.Б. Надтоки, Г.А. Какуніна, В.С. Пономаренко, О.М. Тридіда, М.О. Кизима, О.І. Пушкаря, І.О. Богатирьова, О.Б. Кузьменко, І.В. Кононенко, Н.П. Масленікової, А.В. Дакуса, Н.О. Сімченка, Г.Ф. Толмачова, В.В. Папп, В.С. Пономаренка, О.А. Деренька, І.М. Семенчук, С.П. Дунди, О.Є. Кузьміна та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на велику кількість праць щодо обґрунтування теоретичних засад розвитку підприємства, актуальним залишається обґрунтування саме економічного розвитку підприємства та його сутності. Недостатнє висвітлення в дослідженнях науковців проблематики економічного розвитку робить актуальним її подальше дослідження.

Об'єктом дипломної роботи є процес удосконалення економічного розвитку підприємства.

Предметом дослідження в роботі є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів, пов'язаних з удосконаленням економічного розвитку підприємства.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є узагальнення теоретико-методологічних засад економічного розвитку підприємства та розробка практичних рекомендацій щодо його удосконалення.

Відповідно до мети в роботі поставлені наступні основні задачі:

- вивчити та узагальнити теоретико-методологічні засади економічного розвитку підприємства;
- визначити основні напрямки та стратегії розвитку підприємств в сучасних умовах;
- провести аналіз сучасного стану та перспектив розвитку електроізоляційної галузі України;
- оцінити рівень економічного розвитку ТОВ «Сонар»;
- розробити основні напрямки подальшого розвитку підприємства та обґрунтувати їх результати.

Методи дослідження. В процесі написання роботи були використані сучасні методи дослідження. А саме, структурно-логічний та порівняльний аналізи (вивчення понятійного апарату та теоретичних аспектів проблеми), статистичний метод, синтез (аналіз стану економічного розвитку підприємства і галузі), метод причинно-наслідкових зв'язків, порівняння, узагальнення та конкретизації (обґрунтування напрямків вдосконалення економічного розвитку на конкретному підприємстві), графічний метод, логічної аргументації (протягом всієї роботи). Також обробка інформації відбувалась за допомогою електронних таблиць Excel.

Інформаційна база. Теоретичною та методологічною основою дипломної роботи виступають наукові праці зарубіжних та вітчизняних економістів з проблем економічного розвитку. Інформаційною базою роботи є законодавчі та нормативно-правові акти України, статистичні матеріали Держкомстату,

матеріали та документи ТОВ «Сонар» за останні 4 роки, матеріали наукових публікацій з досліджуваної проблеми, а також матеріали, зібрані автором.

Наукова новизна одержаних результатів дипломної роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних і методичних засад та практичних рекомендацій щодо удосконалення економічного розвитку підприємства.

Основними результатами наукового дослідження є:

удосконалено:

– визначення поняття «економічний розвиток підприємства» за допомогою узагальнення дефініцій провідних вітчизняних вчених.

дістало подальшого розвитку:

– процес моделювання розвитку підприємства, шляхом проведення етапу оцінки на підставі апарату теорії нечіткої логіки та теорії ігор.

Практичне значення роботи полягає в тому, що основні висновки в роботі та сформовані рекомендації можуть бути використані в практичній діяльності ТОВ «Сонар».

За результатами виконаних досліджень автором опублікована 1 наукова праця у науково-практичному виданні.

Структура та обсяг магістерської роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Обсяг роботи становить 108 сторінок основного друкованого тексту та містить в собі 21 таблицю та 13 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми роботи та здійснено огляд наукової літератури з відповідної тематики, визначено мету, об'єкт, предмет та завдання дослідження; наведено та обґрунтовано методи дослідження, сформульовано наукову новизну, практичну значущість роботи, подано дані щодо апробації результатів дослідження та публікацій по темі роботи, а також структуру роботи.

У першому розділі – «Теоретико-методологічні засади економічного розвитку підприємства» розглянуто основні методологічні аспекти економічного розвитку підприємства, досліджено фактори, що впливають на нього, узагальнено основні підходи щодо виділення різних видів розвитку та вивчено основні напрямки та стратегії розвитку підприємств в сучасних умовах.

У роботі систематизовано визначення поняття «економічний розвиток підприємства». Поняття «розвиток підприємства» зводиться до того, що з одного боку, його розглядають як певний тип змін, що збільшує ступінь організованості системи, а з іншого боку, як виокремлену систему у складі підприємства, в якій об'єднуються інноваційні процеси, що призводять до якісних та кількісних змін в усіх функціональних сферах підприємства, а також межі її управління на основі зворотних зв'язків, у яких вирішують задачі тактичного і стратегічного управління, реалізуються механізми самоорганізації оперативного керування розвитком.

Найбільш глибоко поняття економічного розвитку характеризується різноманітністю його основних різновидів за різними класифікаційними ознаками. На основі узагальнення творчого доробку наукових праць вітчизняних і зарубіжних науковців представлено узагальнену класифікацію видів розвитку (рис. 1).

Визначено, що система економічних показників представляє собою сукупність взаємопов'язаних показників, за допомогою яких про діяльність та розвиток підприємства можна отримати повну, якісну та кількісну інформацію. Всі показники розділено в роботі на наступні групи: показники ефективності, показники продукції, показники ресурсів, показники операційної діяльності, показники системи менеджменту, показники рівня розвитку. Кожна група показників розкриває певний аспект в діяльності підприємства.

Рис. 1. Класифікація видів розвитку підприємства

Наразі, економічний розвиток підприємства відіграє ключову роль в сучасних динамічних умовах господарювання. На економічний розвиток підприємства впливають фактори, які можуть мати як позитивну, так і

негативну дію. Представлено класифікацію факторів, які впливають на економічний розвиток підприємства. Запропоновано критерії вибору факторів впливу на економічну активність підприємства.

Виділено основні напрями економічного розвитку підприємства: виробничий, фінансовий, інвестиційний, інноваційний, маркетинговий, інформаційно-комунікаційний. Всі вони пов'язані між собою і впливають на формування кінцевого результату. Також визначено, що стратегія розвитку закладає перспективи розвитку підприємства та визначає ефективні результати діяльності підприємства.

У другому розділі – «Аналіз економічного розвитку підприємства» розглянуто динаміку розвитку електроізоляційної промисловості в Україні, проаналізовано організаційно-економічні характеристики та зроблено оцінку економічного розвитку підприємства ТОВ «Сонар».

На сьогодні виробничі потужності в електроізоляційному комплексі використовуються в середньому на 30-40%. Кожне друге підприємство суттєво зменшило випуск основних видів продукції. Через відсутність оборотних коштів, високих цін на продукцію, що випускається, та інші проблеми, труднощі зі збутом продукції мають 80% підприємств даної галузі. Морально застарілими є практично 100% основних фондів електроізоляційних підприємств, фізично застарілими - до 65% основних фондів. Лише близько 1% від загального об'єму продукції відповідає вимогам світового ринку. Без перебудови всієї матеріально-конструкторської основи підприємств з широким використанням сучасних конструктивних матеріалів подолати кризу неможливо.

Динаміка розвитку галузі показує, що обсяги випуску продукції електроізоляційної галузі значно скорочуються, що призводить до значного скорочення долі вітчизняних товарів на ринку електроізоляційних матеріалів України. Проведене дослідження показало, що на підприємствах електроізоляційної галузі існують проблеми та значні ризики. Більшість проблем має об'єктивний характер та пов'язані зі специфікою галузі

(застосування іноземних матеріалів і сировини, висока собівартість продукції, відсутність підтримки державою вітчизняного виробника, посилення в галузі конкурентної боротьби). Однак встановлено, що частина проблем пов'язаних з економічним розвитком може і повинна вирішуватись на рівні кожного підприємства, враховуючи ті умови, в яких сьогодні працюють більшість вітчизняних підприємств.

У роботі проаналізовано стан економічного розвитку ТОВ «Сонар», що створене у 1997 році і реалізує електроізоляційні матеріали в Україні. Визначено, що підприємство більш ніж на 80% займається імпортом товарів електроізоляційної промисловості з-за кордону, що значно впливає на розвиток його діяльності. Обсяги продажу на підприємстві скоротились більш, ніж на 30%. Це пов'язано з закриттям філіалу в м. Донецьк, втрати значної частини потужностей та великої залежності саме від закордонних партнерів.

Щодо рентабельності активів ТОВ «Сонар» встановлено, що підприємство з однієї грошової одиниці вкладеного капіталу отримує прибуток з часткою 1,46% в 2018 році, в 2019 – 1,38%, що свідчить про незначний прибуток підприємства. Це також спостерігається з показника рентабельності реалізації продукції, який зменшився на 0,03% в порівнянні з попереднім роком. З таблиці 1 видно, що ефективність ТОВ «Сонар» за останній рік зменшилась з 28,4% у 2018 році до 16% у 2019 році. Не зважаючи на те, що доходи підприємства збільшились, витрати підприємства також пропорційно зросли.

Таблиця 1

Ефективність діяльності ТОВ «Сонар»

Стаття	2018 р.	2019 р.
Дохід, всього тис. грн	59445	64495
Витрати, усього тис. грн	20916	40354
Ефективність, %	28,4%	16%

Проаналізувавши стан економічного розвитку ТОВ «Сонар» можна стверджувати, що підприємство має великий потенціал, але не використовує його в тому обсязі, який потрібен для ефективного функціонування. На підприємстві існують суттєві проблеми в сфері управління діяльністю, про що свідчать низькі показники рентабельності та ефективності. Основними причинами такої ситуації є незначне перевищення доходів над витратами та, як наслідок, тенденція до збитковості підприємства. Тому існує потреба в пошуку основних напрямів удосконалення економічного розвитку підприємства.

У третьому розділі – «Основні напрямки удосконалення економічного розвитку підприємства» розроблено основні напрямки покращення економічного розвитку підприємства з прогнозованими результатами від впровадження системи моделювання розвитку та удосконалення планування маркетингу.

Визначено, що важливим аспектом управління розвитком підприємства є прийняття цілеспрямованих управлінських рішень і здійснення дій на підставі попереднього моделювання. У моделюванні розвитку підприємства пропонується скористатися теорією нечіткої логіки та теорією ігор.

У роботі констатовано, що метою стратегічного планування є пошук засобів оптимального розподілу сил підприємства для використання у своїх інтересах привабливіших можливостей маркетингового середовища. Визначення маркетингових цілей стосується, як правило, тільки двох аспектів діяльності підприємства – товарів та ринків. Маркетингові цілі – це конкретні якісні та кількісні зобов'язання фірми у показниках обсягу продажу або прибутку, котрі можуть бути досягненні за певний час. Для нашого підприємства запропоновано встановити такі цілі:

- підвищити рівень рентабельності продукції до 40%;
- протягом двох років змінити співвідношення оптового та роздрібного продажу з 30 : 70 до 60 : 40;
- збільшити обсяги продажу за рік на 10%;
- вийти на ринки інших областей України (м. Львів, м. Суми);

- через три роки вийти на ринки країн Європи;
- розширити асортимент товарів до 2022 р.

На основі аналізу стану розвитку ТОВ «Сонар», який був проведений в другому розділі магістерської роботи, можна виділити наступні основні проблеми, які заважають підприємству ефективно розвиватися (табл. 2).

Таблиця 2

Основні проблеми, що заважають економічному розвитку ТОВ «Сонар»

Групи проблем		
Проблеми ефективності управління	Проблеми інформаційного характеру	Проблеми технічного характеру
відсутність системи управління	відсутність маркетингу	відсутність можливості транспортування
відсутність посадових інструкцій	відсутність реклами та просування підприємства	низький рівень складського господарства
відсутність відділу кадрів та відділу роботи з персоналом	відсутність автоматизованих (комп'ютерних технологій)	низький рівень управління якістю
відсутність чіткої стратегії розвитку та управління		низький рівень транспортування товарів

За результатами проведеного дослідження виявлено, що вдосконалення економічного розвитку ТОВ «Сонар» можливе лише при усуненні всіх виявлених проблем.

Запропоновано добровільну та необхідну реорганізацію ТОВ «Сонар» для покращення показників економічного розвитку не лише в межах підприємства, а й на ринку.

До програми реорганізації рекомендовано включити наступні складові відповідно до наявних проблем:

1. Удосконалення системи управління діяльністю підприємства та її розширення, зокрема:

- розширення системи управління новими відділами та працівниками для покращення якості роботи;

- розробка посадових інструкцій кожного працівника, де будуть прописані права та обов'язки відповідно до займаної посади;

- формування відділу кадрів та кадрової політики на підприємстві, який безпосередньо врегулює питання праці та відпусток, втрат робочого часу та ефективного його використання;

- розробка стратегії розвитку підприємства на 5 років, в якій буде проаналізовано діяльність ТОВ «Сонар» станом на кінець 2019 року та чітко прописано поетапну стратегію розвитку підприємства з подальшим моніторингом результатів діяльності та ефективності;

2. Удосконалення рекламно-інформаційної діяльності підприємства, зокрема:

- запровадження автоматизованих технологій на підприємстві, оновлення комп'ютерного обладнання;

- розробка нового сайту ТОВ «Сонар», адаптованого для використання навіть мобільними пристроями;

- відкриття інтернет-магазину для більш ефективного розповсюдження продукції підприємства;

- розробка та розповсюдження рекламної продукції ТОВ «Сонар»;

- покращення ефективності маркетингу та просування підприємства.

3. Удосконалення технічного забезпечення підприємства, зокрема:

- оновлення технологічного обладнання та заміна устаткування;

- розширення автопарку підприємства та можливостей транспортування товарів;

- покращення умов зберігання товарів на складі та їх класифікації;

- підвищення рівня управління якістю та оновлення обладнання для вимірювання необхідних характеристик;

- покращення рівня управління транспортуванням товарів.

Констатовано, що навіть часткове впровадження програми реорганізації системи управління на ТОВ «Сонар» показало позитивну динаміку, а саме:

1) система управління ефективністю діяльності була частково змінена та розширена, з'явилися нові відділи по роботі та розширення персоналу. В штатному розкладі з'явилось 5 нових штатних одиниць, серед яких: водій, маркетолог, директор відділу кадрів та кадрової політики, логіст. З формуванням відділу кадрів та розвитком кадрової політики покращилось питання відпусток та робочого часу. Сформовано програму мотивації працівників;

2) розроблена стратегія розвитку підприємства на 1 рік та розроблено посадові інструкції персоналу. Тепер кожен працює на відповідній посаді та виконує функції, відповідно до неї. Це значно розвантажило роботу персоналу, оскільки обов'язки чітко розмежовані і кожен виконує власну справу. З розробкою стратегії підприємство започаткувало управління безпекою власної справи та управління ризиками;

3) з запровадженням автоматизованої системи значно підвищилась ефективність роботи підприємства по всім структурним підрозділам. Почалась модернізація сайту ТОВ «Сонар» з подальшою адаптацією до мобільних додатків. На підприємстві було замінено та додатково придбано комп'ютери, було створено загальну комп'ютерну мережу підприємства;

4) запровадження маркетингової та рекламної кампанії призвело до того, що про діяльність підприємства дізналось багато нових компаній, більшість з яких вже стали новими клієнтами ТОВ «Сонар»;

5) поступово почалась заміна старого обладнання та закупівля нового для того, щоб оцінювати якість товарів, умови зберігання та транспортування. На підприємство було придбано нове обладнання для обробки слюдяної стрічки та шиття стрічки різного формату. Також було придбано вантажний автомобіль, здатен транспортувати вантаж більше 1 тонни. Для оцінки якості товарів та умов зберігання було придбано лазерний мікрометр, штангенциркуль та лазерний термометр, що тим самим зменшило обсяг неякісного товару;

б) покращення складського господарства підприємства заплановано провести в декілька етапів: розширення приміщення складу та оренда нового приміщення для зручності систематизації товарів; систематизація та облік товарів на складі; автоматизація передачі замовлень від офісу до складського приміщення; з появою відділу логістики на підприємстві стало набагато простіше забезпечувати оптимальні маршрути поставки та переміщення товарів та перевірки доставленого вантажу до складу підприємства.

ВИСНОВКИ

Під час написання магістерської роботи були здійснені теоретичні узагальнення та розроблені практичні рекомендації з питань економічного розвитку підприємств. Це дозволило зробити наступні висновки.

1. Внаслідок аналізу основних теоретичних підходів до визначення основних дефініцій, за допомогою яких автори трактують поняття «розвиток», «розвиток підприємства» та «економічний розвиток», сформовано узагальнене визначення поняття «економічний розвиток підприємства». А саме, економічний розвиток підприємства – це цілеспрямовані, незворотні, вимірювальні, керовані, закономірні сутнісні та кількісно-якісні зміни економічної системи (підприємства), станів чи результатів підприємства в довгостроковому періоді, що відбуваються під впливом інтересів та потреб, економічних суперечностей, зумовленість яких характеризується дією основних законів діалектики, що не виходять за межі глибинної внутрішньої сутності такої системи, для забезпечення найбільш ефективного та оптимального функціонування підприємства в тому середовищі, де воно діє.

2. В сучасних умовах побудова оптимальної системи показників оцінювання та аналізу рівня розвитку підприємств є актуальним і складним завданням. Якщо збільшувати кількість показників, то можна отримати розгалужену систему показників, кожний з яких достатньо об'єктивно відображає дію окремого фактора на розвиток підприємства. Побудова інтегральної оцінки наражається на концептуальні проблеми – встановлення

відносної вагомості дії кожного з факторів, вибір схеми оцінювання (як векторних, чи скалярних величин), обґрунтування методу згортання векторної величини до скалярного виду, зведення показників (натуральних, вартісних, трудових, абсолютних, відносних, середніх тощо) до зіставного виду тощо.

Запропоновано, з урахуванням принципу В. Парето, формувати мінімальну кількість показників у системі оцінювання та аналізування рівня розвитку підприємства, що дозволить забезпечити наочність тлумачення їх числових значень та зручність оперування.

3. Стратегія розвитку закладає перспективи розвитку підприємства та визначає його позиціонування на ринку. Водночас така стратегія повинна бути гнучкою для внесення відповідних коректив, які підвищуватимуть або утримуватимуть ефективні результати діяльності підприємства.

Досліджено основні характеристики стратегії розвитку, на підставі яких запропоновано під стратегією розвитку підприємства розуміти довгостроковий гнучкий план дій інноваційного спрямування з відповідним рівнем ризику, який базується на детальному аналізі внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства, залежить від людських чинників та потребує інвестицій для досягнення ефективних результатів, підвищення конкурентоспроможності продукції і підприємства.

Запропоновано класифікувати стратегії розвитку як активні та пасивні. Метою активних стратегій є випередження конкурентів, запровадження інноваційних рішень у виробничу та управлінську діяльність, такі стратегії є більш ризиковими і вимагають значних інвестицій. У складі активних стратегій виокремлено активно-наступальну стратегію та стратегію ринкової ніші. Метою пасивних стратегій є наслідування конкурентів, такі стратегії є середньо ризиковими і потребують дещо менших інвестицій. У складі пасивних стратегій виділено пасивно-наступальну і захисну стратегії.

4. Проведене дослідження стану розвитку електроізоляційної галузі України показало, що на підприємствах цієї галузі існують ряд проблем та значні ризики. Більшість проблем має об'єктивний характер та пов'язані зі

специфікою галузі (застосування іноземних матеріалів і сировини, висока собівартість продукції, відсутність підтримки державою вітчизняного виробника, посилення в галузі конкурентної боротьби). Однак встановлено, що частина проблем пов'язаних з економічним розвитком може і повинна вирішуватись на рівні кожного підприємства, враховуючи ті умови, в яких сьогодні працюють більшість вітчизняних підприємств.

5. Проаналізовано ефективність діяльності ТОВ «Сонар» та виявлено, що підприємство має великий потенціал, але не використовує його в тому обсязі, який потрібен для ефективного функціонування. Ефективність виробництва сьогодні є однією з головних характеристик господарської діяльності. Тому підприємству необхідно вдосконалити виробництво продукції, систему управління та стати більш прибутковим.

На підприємстві існують суттєві проблеми в сфері управління діяльністю, про що свідчать низькі показники рентабельності та ефективності. Основними причинами такої ситуації є незначне перевищення доходів над витратами та, як наслідок, тенденція до збитковості підприємства. Тому існує потреба в реорганізації системи управління діяльністю.

6. Запропоновано для вдосконалення економічного розвитку підприємства використовувати моделювання. Пропонований підхід до моделювання розвитку підприємства зводиться до трьох етапів – оцінки поточного розвитку, побудови та вибору бажаного стану розвитку, а також вибору і організації застосування його інструментів. Математичною основою оцінки і власне моделювання розвитку підприємства пропонується вибрати апарат теорії нечіткої логіки та апарат теорії ігор.

7. Підприємству запропоновано проводити планування маркетингових заходів, що пов'язане з вибором маркетингової стратегії та краще за інших сприяє досягненню загальних стратегічних цілей компанії.

8. Виділені основні проблеми, які заважають ТОВ «Сонар» ефективно розвиватися. Їх можна поєднати у три групи:

– Проблеми ефективності управління: відсутність системи управління; відсутність посадових інструкцій; відсутність служби по роботі з персоналом; відсутність чіткої стратегії розвитку та управління.

– Проблеми інформаційного характеру: відсутність автоматизованих (комп'ютерних технологій); відсутність реклами та просування підприємства; відсутність маркетингу.

– Проблеми технічного характеру: відсутність можливості транспортування; низький рівень складського господарства; низький рівень управління якістю; низький рівень управління транспортуванням товарів.

Для вирішення цих проблем складено програму подальшого розвитку. Оцінка розробленої програми та прогностичні результати дозволяють зробити висновок про покращення стану економічного розвитку даного підприємства.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ РОБОТИ

1. Кузьменко О.Б. Говорова Д.Ю., Жарук Д.О., Сутнісна характеристика управління ефективністю діяльності підприємства // Вид-во ЧНУ імені Петра Могили/ Прийнято до друку.

АНОТАЦІЯ

Жарук Д.О. Удосконалення економічного розвитку підприємства. – Рукопис.

Дослідження на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» – 2020.

Магістерська робота присвячена теоретико-методологічним засадам економічного розвитку підприємства та напрямам удосконалення економічного розвитку підприємства. У процесі дослідження було проаналізовано фактори та основні показники економічного розвитку підприємства. Розроблені основні напрямки подальшого розвитку підприємства мають науково-практичний характер та містять низку практичних рекомендацій спрямованих на покращення діяльності підприємств.

Ключові слова: розвиток, економічний розвиток, оцінка економічного розвитку, показники розвитку, напрями розвитку, стратегії розвитку, моделювання розвитку, покращення економічного розвитку.

ANNOTATION

Zharuk D. Improvement of economic development of the enterprise. - Manuscript.

Research on achievement of Master Degree on specialty 076 «Entrepreneurship, trade and stock-taking activities» - 2020.

The master's thesis presents theoretical and methodological principles of economic development of the enterprise and directions of improving economic development of the enterprise. In the course of the research we analyzed the factors and main indicators of economic development of the enterprise. We developed the main directions of the further development of the enterprise having scientific and practical character and containing several practical recommendations aimed at improving the activity of enterprises.

Keywords: development, economic development, evaluation of economic development, indicators of development, directions of development, development strategies, modeling the development, improvement of economic development.